

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

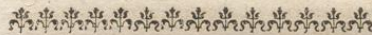
C. 9. De Vasis, ac Vestibus sacris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80513](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80513)

dies sit festus, vel aliquis moribundus communicandus. Quia nec praeceptum audiendi sacrum, nec communicandi moribundum censetur obligare cum tantâ sacrificij irreuerentia. Post consecrationem autem perficiendum sacrificium. Card. de Lugo, d. 20. n. 77. Fagund. *prec. 1. lib. 3. cap. 22. n. 18.* Duæ autem lucernæ saltem cereæ requiruntur. An vnica sufficiat, an non cerea possit adhiberi, *sect. 2.* perquiri, & respondeo.

117. Super Altare Crux collocanda. Rubrica Missalis sic: *Super Altare collocetur Crux in medio.* Sæpèque præscribit, caput Cruci submitendum super Altare positæ.

118. Requiritur regulariter Missale, cuius pars est tabella secretarum ante Sacerdotis oculos exposita pro maiori celebrantis commoditate, communiter Doctores affirmant. Vnde colligitur, vbi subest errandi periculum præcipue circa Canonem, qui sub stricta obligatione debet integre recitari, mortale piaculum erit, sine Missali recitare. Quia hominum memoria fragilis, nisi librum habeat præ oculis, facile circa verba maximè ad sacrificium conducentia labetur. Antonin. Syluest. Nauar. Graff. quos sequitur Bonac. d. 4. q. ult. *punct. 9. n. 30.* Henric. l. 9. c. 29. n. 7. Suar. *dist. 81. sect. 6.* Vasq. *dist. 233. num. 27.*

CAPVT IX.

De Vasis, ac Vestibus sacris.

119. Requiritur Calix, & Patena.

D Missam celebrandam requiritur Calix & Patena. Quia vinum in aliquo vasi est consecrandum: Patena verò, seu Patina deseruit ad Christi corpus recipiendum. Mystica accedit ratio; quia Calix significat Christi sepulchrum, Patena verò lapidem sepulchro superpositum. Vtrumque requiritur sub graui præcepto, cuius violatio graue peccatum erit. Cap. *Vasa, de consecr. dist. 1.* D. Thom. 3. p. q. 83. art. 3. ad 6. Suar. *dist. 81. sect. 7.* Henriquez *lib. 9. capite 28. num. 2.*

120. Inter vasa sacra annumerantur Pyxis, seu Custodia, vel ostensorium. Numerarique potest aurea Fistula, qua summus Pontifex sumit Christi sanguinem, cum solemniter celebrat. Pyxis verò & Fistula benedicenda. Quamvis enim præcepto non constet, securius est benedici Fistulam, Pyxidem & Calicem ministralem, quo Christi sanguis olim propinabatur fidelibus, & nunc apud Græcos. Quia hæc vasa immediatè consecratæ attingunt species.

121. De vasis reliquis.

De reliquis vasis, quæ deseruiunt Altari, scilicet Ampullis, Phyalis, Scyphis, ac similibus nihil iure cauetur, quod ad moralem doctrinam spectet. Rubricæ Missalis, & Durand. l. 1. *Rit. consulantur.*

122. De quæ materia debent esse Calix, & Patena.

Scio, Calicem, & Patenam olim fuisse lignea, postea vitrea, deinceps argentea, vel aurea, vel stannea. At cap. *Vasa, cap. ut Calix, de consecr. dist. 1.* dum imponitur præceptum affirmatiuum conficiendi Calicem & Patenam ex auro vel argento, vel saltem ex stanno, generaliter omnia alia materia prohibetur: specialiter verò

æ, aut aurichalchum, nam ob vini vigorem parit ætuginem, quæ excitat vomitum. Itaque prohibetur lignum, quoniam est porosum; vitrum, quia fragile; petra, quia periculum subest, ut frangatur, vel species consecratas per poros ebibat. Porro illi qui Calicem ligneum, aut non consecratum adhibuerit in celebratione, pœna depositionis ab officio, ac beneficio decernitur cap. *fin. de celebr. Missar.* Sufficit si cuppa Calicis, quæ continet Christi sanguinem, sit ex auro, vel argento, vel stanno. Quia rationes ex textu adductæ solum vigent in cuppâ. Suffragaturque praxis. Coninch. q. 83. n. 244. Laym. *lib. 5. tract. 5. cap. 6. n. 12.* Reginald. *lib. 29. capite 198.*

Ex cap. *ut Calix* constat, Calicem stanneum non permitti nisi ratione paupertatis. Vnde Rubrica Missalis Clementis VIII. *rit. de Rit.* §. 1. n. 1. præscribit, Calicem esse debere vel aureum, vel argenteum, aut saltem habere cuppam argenteam intus inauratam, & simul patenam itidem inauratam. Quare diligentes Prælati iam tollunt Calices stanneos, & Romæ nullum reperiri, testatur Card. de Lugo *dist. 20. numero 90.*

Quamvis Sa v. *Missar. n. 8.* asserat Calicem, & patenam ex plumbo fieri posse, quia putat, plumbum sub stanno contineri: contrarium est affirmandum; quia re vera plumbum stannum non est, imò sicut æs aut cuprum vigore vini ætugine recepra, excitat vomitum. Syluest. v. *Calix, Suar. d. 81. sect. 6.* Reginald. l. 29. n. 197. Laym. l. 5. tr. 5. c. 6. n. 17. Porro Fagundez *prec. 1. lib. 3. c. 21. n. 10.* testatur, se vidisse sæpè Calices ex ære, metalloque confectos, sed inauratos, & limpidissimos. Horum vsum non improbo, cum sciam, in multis Ecclesiis, imò Romæ etiam reperiri plerisque Calices ex ære totos, aut ex cupro (Hispanè *Cobre*) sed inauratos, pluresque patenas eiusmodi. Quare existimo, vel cap. *ut Calix*, derogatum esse per contrariam consuetudinem: vel in eo non vetari tales Calices, quando sunt inaurati; quia inauratio tollit ætuginis periculum. Card. de Lugo d. 20. n. 90. Auerf. q. 11. *sect. 13.*

Verum Calix & Patena debent consecrari per vñctionem chrismatis, & Episcopalem benedictionem, ut habetur in Pontificali, & refertur in cap. *unico de Sacram. Vñct. §. final.* Quapropter in cap. *final. de celebr. Missar.* deponitur Sacerdos, qui sine consecrato Calice celebravit. Nec in hoc potest Episcopus dispensare. Quia dispensare nequit in lege Superioris sine facultate sibi concessa, qualis hic non apparet. Bonac. d. 4. q. ult. *punct. 9. n. 17.* Lege Suarium d. 81. *sect. 7.* Filiuc. *tr. 5. n. 131.*

Solus Episcopus potest iure communi Calices & Patenas consecrare propter vñctionem chrismatis, quæ munus Episcopale concernit. Syluest. v. *Calix, n. 2.* Saibi. n. 3. Henric. l. 9. c. 28. n. 2. Reginald. l. 29. n. 198. Mour. p. 3. c. 5. §. 12. n. 4. Quidam hanc potestatem extendunt ad Abbates, qui Pontificaliibus vtuntur, ex privilegio, vel ex consuetudine. Amil. v. *Calix, n. 4.* Laym. l. 5. tr. 5. c. 6. n. 12. Azor. *tom. 1. l. 10. c. 28. q. 2.* Conueniunt autem Doctores, Episcopum non posse huiusmodi consecrationem simpliciter Sacerdoti committere, sed solum Papam, qui Regularibus Abbatibus, & Prælatibus aliqua circa consecrationem istam privilegia concessit. Manuel

dem, nulla in fore culpam sine calceamentis celebrare, si necessitas aliud postulet, & cesset scandalum. *Scortia de Missa lib. 2. capit. 8. numero 2. Layman. lib. 5. tractat. 5. cap. 6. numero 15.*

134 Si causa sit manifeste iusta, ut grauis infirmitas, vel summa frigiditas, nec possit facile dispensatio, vel licentia postulari, celebrare quis poterit capite operio sine Superioris licentia secluso tamen scandalo, si scilicet vel sacrum se-
Operto capite non licet celebrare. Sed nec cessat exculsa, ut sine licentia, si crederet fiat, vel causa adstantibus sit cognita. Quia sit manifesta.

tunc ipsa causa per se satis excusat à præcepti obligatione: & difficultas adeundi Superiorem petendi facultem, obligationem tollit. *Suar. d. 82. sect. 3. Filliuc. tract. 5. n. 152. Sylui. 3. p. 9. 83. art. 5. Diana p. 2. tract. 14. resol. 58. Quin & si ad Superiorem facilis pateat aditus, quando communiter constat, causam per se esse sufficientem, non erit necessaria dispensatio, quæ minorem causam supponit. Quia ut supponit D. Thom. 2. 2. quæst. 147. art. 4. non intendit legissator illum obligare, qui manifeste habet causam non seruandi præceptum. *Suar. de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 2. c. 3. n. 3. Sanch. de Matr. lib. 8. num. 14. Si verò causa cooperiendi caput non sit manifeste sufficiens ad excusandum, sed vel in sufficiens ex se, vel saltem dubia: requiritur dispensatio, seu facultas Superioris. Quia ad hoc deseruit in Superioribus dispensandi potestas. D. Thom. Suar. & Sanch. citati. Rogas quoniam Superior concedere possit huiusmodi licentiam? Multi dicunt, respectu secularium, Episcopum posse: respectu Regularium, Provinciale habentem quasi Episcopalem iurisdictionem. Quia talis facultas ad commune**

Solus hodie Pontifex dispensat.

regimen animarum pertinet. Ast hodie solus Papa dispensare potest, aut licentiam concedere. Quia Congregatio sacrorum Rituum, die 13. Iulij anno 1626. decreta quædam edidit, quæ iussu Urbani VIII. sunt affixa Missali per ipsum reformato: & vnum istorum habet: *Nullus audeat vti pallio in celebratione Missarum sine expressa licentia Sedis Apostolicæ, non obstante quacunque contraria consuetudine. Quare iam soli Pontifici reservatur. Gaudent in Rubr. Missal. tom. 1. p. 2. tit. 2. lit. F. Diana p. 2. tr. 14. resol. 58. Cardin. de Lugo distinctione 20. numero 102.*

135 Qualis cultus vasis, ac vestimentis sacris debetur, si roges: dixerim, lintea, vel ornamenta sacra quamvis benedicta sint, si non attingunt immediate species consecratas, nec chrismate consecrentur, posse à laicis etiam fœminis sine culpa tangi. Quia sic est vsu receptum, & iura potissimum de vasis sacris loquuntur cap. *Vestimenta. Vasq. d. 23. n. 36. Reginald. l. 29. n. 202. Laym. l. 1. tract. 6. n. 20.*

136 Immediatè tangere Aram consecratam, vel sacra vasa, vel lintea, quæ vel immediatè consecratas species contingunt, vel chrismate sacran-
Veniale est. sacra vasa, aut lintea contingere, quæ immediatè species consecratas continent.

tur, peccatum est in laicis, ac fœminis, quod tamen excluso contemptu veniale non excedit quando sine rationabili causa fit. Quia licet materia non sit grauis, violatur tamen Ecclesiastica prohibitio. Secus si rationabilis causa subsit, vel si tangantur velo mediante. *Suar. Reginald. lib. 29. num. 202. Laym. lib. 5. tr. 5. c. 6. n. 20. Fagund. prac. l. 1. lib. 3. c. 21. n. 28. Sic in cap. Nemo de consecr. dist. 1. decernitur, ut pallas & vela sanctuarij Diaconi cum humilibus ministris*

intra sanctuarium lauent. Vnde colligo, corporalia, & Purificatoria prima lotionem saltem leuiter à Sacerdotibus, vel Diaconis esse diluenda, lotionemque refundendam in piscinam. Postquam verò sic lota fuerint, dari possunt fœminis amplius lauanda, ac reficienda. At cæteras pallas, seu mappas Altaris, etiam si benedictæ sint, fœminæ possunt etiam primâ lotionem ablueri. *Suar. distinct. 81. sect. 8. Azor. tom. 1. lib. 9. cap. 9. quæst. 6.*

CAPVT X.

De Ritibus Missæ.

137 RÆTER ritum essentialem, in quo substantia huius sacrificij consistit, ritus ab Ec-
Ritus ab Eccl. ad Missam.

clæ ad Missam. res alios addidit Ecclesia, qui quidem partim in verbis, partim in actionibus consistunt: partim ante celebrationem, partim in ipsa celebratione. Profectò ante celebrationem, si grauer conscientia vulneretur, confessio requiritur. Prærequiritur etiam quoad animum intentio ritè sacrificandi, conficiendique Sacramentum. Apponuntur in Missali preces quædam celebrationi præmittendæ quas tamen omittere, secluso contemptu, nullum peccatum est. Quia solummodo sub consilium cadunt. Quoad corpus talis requiritur dispositio, quæ tollat periculum vel relinquendi sacrificium inchoatum, vel irreuerenter celebrandi ob lepram, aut vomitus periculum. Lorio manuum præmitti debet ex decetia, non ex necessitate, quæ sub mortali cogat. *Suar. d. 82. in initio. Filliuc. tr. 5. n. 137. Auerfa de Euchar. q. 11. sect. 12. § septimo quia.*

138 Quæris, quid gerendum circa ritus accidentales in Rubricis Missalis præscriptos? Ver-
Ritus accidentales.

rum verbis, & actionibus Missæ quædam significantur ad Christi passionem pertinentia, quædam ad corpus mysticum quædam ad vsum huius Sacramenti, quæ sigillatim exponunt Doctores. Multiplex Crucis vsus commemorat Christi passionem; brachiorum extensio crucifixionem, hostiæ fractio diuisionem corporis & animæ Redemptoris, manuum extensio super oblata prorektionem diuinam, digitorum ablutio leuiorum culpam emundationem, mixtio aquæ cum vino Christi cum populo mixtionem. Tussio pectoris contritionem significat, osculum reuerentiam, & amorem: eleuatio manuum, vel oculorum, vel specierum internæ motum oblationis. *D. Thom. 3. p. 9. 83. art. 4. & 5. Suar. ibi, d. 83. & 84. vtroque sect. 1. Verum peccatum erit mortale, si quis scienter ritum aliquem grauiorem qui continet specialem significationem omittat, v. gr. mixtionem aquæ cum vino, fractionem hostiæ, eleuationem Sacramenti, vel similes. Quia hæc grauis materia reputatur. A verò deur inaduentia vel inculpabilis, vel culpabilis leuiter, omisso à lethali excusabitur. *Suarez distinct. 84. section. 2. Filliuc. tr. 5. n. 159. Ledefma 10. 1. sum. tr. de Euchar. c. 24. concl. 8.**

139 Prudenti quidem arbitrio decernendum est, quænam transgressio Rituum sit grauis, aut leuis